מתני' מת אחד מהן אמר ר' יהושע יבקש א)אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר שלשים יום וסופרין שלשים (א) ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני (ב) הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וזהו קרבן טהרתך אמר לו בן זומא ומי שומע לו שידור כנגדו בנזיר א)אלא מביא חטאת העוף ועולת בהמה ואומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת מספק וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה ואומר אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה וזו חובה ואם טהור הייתי העולה הראשונה חובה וזו נדבה וזו שאר קרבני אמר רבי יהושע נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים אבל הודו לו חכמים לבן זומא: **גמ'** ולייתי אמר רב יהודה אמר שמואל לא אמר ר' יהושע אלא ג)ב)לחדד בה את התלמידים אמר רב נחמן מאי ליעביד ליה רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו: **מתני'** ג)נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק אוכל בקדשים אחר ששים יום ושותה יין ומטמא למתים אחר מאה ועשרים יום ג)שתגלחת הנגע דוחה תגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי ד)אבל בזמן שהוא ספק אינו דוחה:

גמ'

מתני' מת אחד מהן א"ר יהושע יבקש אחד מן השוק. ויבקש ממנו שידור כנגדו להיות נזיר כמו זה שמת ויאמר לו אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ולאחר שלשים (ג) מותר אתה לגלח ולשתות ביין ואם טהור הייתי וחבירי טמא הרי אתה נזיר לאחר שלשים יום: **וסופרין שלשים יום.** מעכשיו ובסוף שלשים מביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה בשותפות ויאמר לאותו שהביא מן השוק אם אני הוא הטמא הרי קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור ועדיין לא חל א)עליו נזירות עד לאחר שלשים כדאמר ב) מתחילה ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר לאחר שלשים ג) הרי קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וחטאת העוף שמביא על ספק טומאה אינה נאכלת ואזלה לקבורה כדאמרינן בפרק מי שאמר הריני נזיר (לעיל דף כט.) אמר ר' יוסי בר' יהודה מנין לחטאת העוף הבאה על ספק שאינה נאכלת כו' ועולת העוף אי בעי מייתי לה לשם נדבה ואי בעי לא מייתי לה כלל כיון דדורון בעלמא הוא לא מעכבא ואשם נמי לא איצטריך לאיתויי דאשם אינו מעכבו מכפרה כדאמרינן בפרק מי שאמר הריני נזיר מגלח (לעיל דף יח:) הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה ועדיין אסורין לשתות ביין וליטמא למתים ד)אבל חוזרין וסופרין שלשים יום ומביאין קרבן טהרה בשותפות: **ואומר אם אני הוא.** שהייתי טמא קרבן טומאה היה שלי וקרבן טהרה היה שלך זה של עכשיו קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור ואותו שמת היה טמא וקרבן טהרה ה)היה שלי וקרבן טומאה היה בספק הרי זה קרבן טהרתך ומכאן ואילך מותרים לשתות ביין וליטמא למתים: **אמר לו בן זומא מי שומע לו כו'.** אלא ו)משלים את נזירו ויביא בספק חטאת העוף ולאשם ולעולת העוף לא חיישינן כמו שאמרנו אלא חטאת העוף שהיא באה על הספק יביא כמו על ספק טומאה ויביא עמה עולת בהמה ושאר קרבנות נזירות טהרה אינו צריך להביא לאלתר אלא לאחר שלשים ז)שניים שהרי עדיין אינו יכול לשתות ביין וליטמא למתים עד לאחר שלשים ח)יום ומעכשיו אומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי של קרבן טומאה ועולה זו לנדבה דנזיר טמא לא מייתי עולת בהמה ואם טהור אני זו עולה מחובתי והחטאת בספק ואינה נאכלת ועולת בהמה קריבה לשם חובה וחוזר וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה בלבד חטאת בהמה ועולת בהמה ושלמים ואומר אם טמא הייתי עולה הראשונה נדבה וזו חובה עם שאר קרבנותי ואם טהור אני הרי עולת בהמה ראשונה חובה וזו נדבה ואלו שאר קרבנותי: **א"ר יהושע.** נמצאת אתה אומר שאם טהור היה שמביא קרבנותיו לתגלחין שבתגלחת ראשונה הביא קרבן עולת בהמה ועכשיו הביא חטאתו וזבחי שלמים: **אבל הודו חכמים לדברי בן זומא.** שאין חוששין אם הביא קרבנותיו לתגלחין ועוד שאינו מוצא ט)מי שידור נזיר כנגדו: **גמ' ולייתי.** כלומר י)מה תשובה השיב ר' יהושע (ד) בן לוי לבן זומא שזה מביא קרבנותיו לתגלחין יביא לתגלחין ומה בכך: **אמר רב יהודה אמר שמואל.** יודע היה ר' יהושע שאין תשובתו כלום ולא אמר כך אלא כדי לחדד בה את התלמידים שיהו נושאין קל וחומר בעצמן ומה כ)(ה) רבינו שיודע הוא בעצמו שאין בדבריו ולא כלום משיב דבר שאינו משנה ק"ו לשאר כל אדם שיכול להשיב על דברי רבו ואפי' יודע בו שאין בדבריו ולא כלום ושאר חביריו יהיו מלעיגין עליו לא ימנע מלשאול כל צרכו וכדאמרינן במסכת נדה (דף מ.) יתיב רב פפא כו' ואחיכו עליה ואמר ל)רבא אפילו כי האי מילתא נימא איניש קמיה רביה ולא לישתוק שנאמר (משלי ל) אם נבלת בהתנשא אם נבלת עצמך על דברי תורה סופך להתנשא בה ואם זמות יד לפה ואם שתקת סופך שיהו שואלין ממך ואי אתה יודע להשיבו ותתן יד לפה: **אמר רב נחמן בר יצחק מה ליעביד ליה ר' יהושע לדקיה דלא ליסרו.** כלומר ל)רב נחמן (ו) דלא שמיע ליה להא דאמרינן דלא אמר רבי יהושע אלא לחדד את התלמידים והכי קא מותיב וקאמר לדברי ר' יהושע דאמר נמצא זה מביא קרבנותיו לתגלחין מ) מאי רוצה לעשות בבני מעים בדקי בהמה להצניען שלא יסריחו עד שיביא שאר קרבנותיו בתגלחת שניה אלא ודאי מביא לתגלחין ואין בכך כלום: **לדקיה.** כמו דקים שבבני מעים. ולהכי נקט בני מעים נ) שהן מסריחין לפי שעה מה שאין כן בבשר: **מתני' נזיר שהיה טמא בספק כו'.** כמו שהיא מפורשת למעלה בפרק כהן גדול ונזיר (דף נה:):

גמ'

ומי שומע לו. אם [אין]¹ דעתו לידור כנזיר לא זה² שידור כנגדו: **מי** שומע לו שידור כנגדו בנזיר. בזה העניין מספק להיות נזיר אלא הוא לבדו מביא לסוף שלשים יום חטאת העוף והוא הדין עולת העוף ולא חש לפרשה: **ועולת** בהמה. כדי נגלח על אחד מהדמים ואומר כו' ואסור³ לשתות ביין דשמא היה טמא וסופר עוד שלשים יום ומביא קרבן טהרה חטאת ועולה ושלמים: ואם טהור הייתי אומרי⁴ העולה הראשונה חובה. דלא סגי בלא עולת חובה בגילוח ראשון שצריך לכל הפחות נגלח על אחד מהדמים: והשאר⁵ קרבני. החטאת והשלמים ועולה זו שבאה עכשיו נדבה: **נמצא** מביא קרבנותיו לחצאין. דאם טהור היה עולה ראשונה חובה כדפרישית ובגילוח שני מביא חטאת ושלמים דכיון דאין נזיר אחר עמו אינו יכול לעשות בעניין אחר שכיון שהוא ספק טמא בסוף שלשים אינו רשאי לגלח בלא הבאת קרבנותיו דתניא בפרק שני (לעיל דף יד:) נזיר שכלו ימיו [לוקה על הטומאה ואינו]⁶ לוקה על התגלחת: **אבל** הודו חכמים לדברי בן זומא. דלא איכפת לו אם מביא לחצאין והלא לא ימצא אחר שידור כנגדו: **ולייתי.** אדרבי יהושע פריך כלומר ויביא לחצאין ומה בכך ומשני אין הכי נמי ולא א"ר יהושע אלא לחדד התלמידים: **אמר** רב נחמן בר יצחק מאי ליעבד ר' יהושע לדקיה דלא ליסרו. לא איתפרש: בע"א⁷ מאי ליעבד רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו פירוש לבני מעים שלא יסריחו דכיון שיבקש אחד שידור כנגדו בנזיר א"כ לסוף שלשים יום כשמגלחין שניהן צריכים להניף החלב ותגלחת שניהם היא לפני תנופה א"כ יסריח החלב במה שיאחרו להקטיר אותו עד שתי תגלחיות דנהי דלא מת אחד מהם כך היא לכולי עלמא שמביאין קרבן טומאה וטהרה הא ודאי [אי] אפשר לתקנו בע"א אבל בסיפא דמת אחד ואפשר לתקנו בתקנת [בן זומא] בלא נזירות אחרת ולא⁸ הוה ליה למימר לר' יהושע שידור אחר כנגדו ובפירוש [אחר] כתוב לדקיה לאיברים דעולה דאינן נקטרות עד אחר תגלחת שניהם וקשה דעל העולה אינו עיקר מצות דמים כי אם מן⁹ השלמים ותו למה ימתין הכהן מלהקטירם עד אחר התגלחת וזה לא מצינו ויותר נראה כדפרישית: **נזיר** שהיה טמא בספק. פירשתי לעיל שילהי פ' כ"ג(ס):

ה"ג

עין משפט
נר מצוה

טז א מיי' פ"ט מהל' נזירות הלט"ו:
[ב מיי' פ"ד מהל' ת"ת הל"י טוש"ע י"ד סימן רמ"ו סעיף י"ג]:
יז ג מיי' שם פ"ו הלי"ו:
יח ד מיי' שם פ"ט הל' טו ופ"י הל"ח:

◆

פי' הרא"ש

ה"ג ולייתי. לרבי יהושע פריך דאמר נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאין ומאי נפקא מיניה ויביאם לחצאין: לחדד בה את התלמידים אה"נ מודה הוא לדברי בן זומא והא דאמר שיבקש א' לידור כנגדו לא אמ' [אלא] לחדד את התלמידים אם יש בהם משיב כבן זומא הא דקאמר [נמצא זה] מביא קרבנותיו לחצאין ה"ק אם אין אחר נודר כנגדו יצטרך להביא קרבנותיו לחצאין: מאי ליעבד ר' יהושע לדקיה דלא ליסרו. לדקיה היינו המעיים: ולר' יהושע דאמר שידור אחר כנגדו צריך לאחר תנופת החלב עד שיגלחו שניהם ותמצא שיסריחו המעיים. ונהי שאם נטמא א' מהם ואין ידוע איזה הוא צריך לעשות כן התם א"א לעשות בענין אחר. אבל הכא מוטב שיעשה כבן זומא: ולא נהירא לי' דהא אמרי' בגמ' דלא אמרה ר' (ישמעאל) [יהושע] אלא לחדד בה את התלמידים: נזיר שהיה טמא בספק. כולה מפ' לעיל פ' כ"ג:

מסורת הש"ס

א) [ע' תוספות מנחות פא. ד"ה המורה], ב) [ברכות לג: וש"נ], ג) לעיל נה: נו:, ד) [לפנינו שם איתא רב פפא], ה) [דף נה:].

◆

נוסחת הריב"ן

א) חל עליך נזירות כו': ב) כדאמר ליה כו': ג) לאחר שלשים יום: ד) וליטמא למתים ומחרין: ה) וקרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק: ו) אלא ישלים את נזירותו: ז) לאחר שלשים שהרי כו': ח) לאחר שלשים יום שניים ועכשיו: ט) שאינו מוצא שידור כנגדו: י) כמו התשובה שהשיב ר' יהושע לבן זומא כו': כ) ומה ר' יהושע אע"פ שיודע בעצמו שאין בדבריו כלום ומשיב כו' שאין יכול להשיב לדברי רבו ואפילו יודע הוא שאין בדבריו כלום כו' מלשאול כל צרכו כו' ואי אתה יודע להשיב כו': ל) כלומר לרב נחמן לא שמיע ליה להא דלא אמר כו': מ) מביא קרבנותיו לתגלחין צריך להצניען שלא כו': נ) לפי שהן:

◆

הגהות הב"ח

(א) במשנה וסופרין שלשים יום ומביאין: (ב) שם אם אני הוא הטמא: (ג) רש"י ד"ה מת אחד וכו' שלשים יום מותר: (ד) ד"ה ולייתי וכו' ר' יהושע לבן זומא כצ"ל ותיבות בן לוי נמחק: (ה) ד"ה אמר רב יהודה וכו' ומה ר' יהושע שיודע הוא בעצמו: (ו) ד"ה אמר רב נחמן וכו' כלומר רב נחמן לא הוה שמיע ליה:

◆

הגהות התוספות

1. נ"ל פירוש, אפילו אם דעתו כו'. 2. נ"ל בלא זה, וכ"ה בס"י. 3. נ"ל ועדיין אסור. 4. תיבת לומר נמחק. 5. נ"ל וזה שאר. 6. תיבות המוקפות נמחק, וכ"ה בס"י. 7. תיבת בע"א נמחק ונ"ל הנה"ה. 8. נ"ל לא. 9. נ"ל על.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones